

WM van den Goorbergh

Rosmalen

Rosmalen, 7 juli 2003

Geachte Commissie,

Het aantal commissariaten van één persoon bij beursgenoteerde vennootschappen of andere grote rechtspersonen wordt zodanig beperkt dat een goede taakvervulling wordt gewaarborgd en bedraagt niet meer dan vijf, waarbij het voorzitterschap van een raad van commissarissen dubbel telt (II.2.4).

Bovenstaande concept aanbeveling of best practice bepaling van uw commissie is voor mij aanleiding in te gaan op uw uitnodiging voor commentaar.

Uit het werk van uw commissie en talrijke andere publicaties op het gebied van corporate governance is het duidelijk dat een goede taakvervulling door een commissaris gebaseerd is op:

- a. onafhankelijkheid,
- b. een overtuigende procedure in geval van tegenstrijdige belangen,
- c. deskundigheid,
- d. voldoende beschikbaarheid.

Met betrekking tot de punten a. en b. formuleert uw commissie een groot aantal aanbevelingen onder de paragrafen II.5 en II.6. Het is niet op voorhand in te zien - en wordt ook niet beargumenteerd- dat aan deze aanbevelingen inzake onafhankelijkheid en tegenstrijdige belangen niet kan worden voldaan, wanneer- inclusief de dubbel telling voor het voorzitterschap- het aantal vervulde commissariaten groter is dan vijf.

Het spreekt voor zich dat bij ieder nieuw commissariaat een toetsing moet plaats vinden op de aspecten van onafhankelijkheid en tegenstrijdig belang met reeds aanvaarde commissariaten en dat daardoor de verzameling van "toelaatbare" vennootschappen afneemt naarmate men meer commissariaten vervult. Maar dat deze verzameling voor iedereen en voor alle combinaties van vennootschappen na vijf- en voor voorzitters al eerder- leeg is, lijkt moeilijk verdedigbaar.

Met betrekking tot punt c. wordt niet alleen onder het Principe van paragraaf II.2 de vereiste deskundigheid geformuleerd, maar er worden in II.2.3 zelfs specifieke aanbevelingen gedaan om via introductie, training en opleiding de vereiste deskundigheid verder te bevorderen. Het is niet op voorhand in te zien- en wordt ook niet beargumenteerd- dat aan deze aanbevelingen

inzake deskundigheid niet kan worden voldaan, wanneer- inclusief de dubbeltelling voor het voorzitterschap- het aantal vervulde commissariaten groter is dan vijf.

Het spreekt voor zich dat je niet overal verstand van kunt hebben. Maar de taken van een commissaris, die onder II.1.6 verder zijn uitgewerkt, zijn nu ook weer niet zo specifiek, dat je iedereen en voor alle combinaties van vennootschappen kunt stellen dat hij bij vijf- en voor voorzitters al eerder- de maat van de deskundigheid vol is.

Met betrekking tot punt d. wordt via de aanbevelingen II.1.5 en II.1.7 gewaarborgd dat de commissaris voldoende tijd voor de vennootschap en haar vergaderingen ter beschikking stelt en in die tijd ook nog eens goed functioneert. Het is niet op voorhand in te zien- en wordt ook niet beargumenteerd- dat aan deze aanbevelingen van voldoende beschikbaarheid en goed functioneren niet kan worden voldaan, wanneer- inclusief de dubbeltelling voor het voorzitterschap- het aantal vervulde commissariaten groter is dan vijf.

In dit verband is het interessant dat uw commissie aan een bestuurder van een vennootschap met een fulltime baan toestaat twee commissariaten te vervullen, terwijl de “beroepscommissaris” zonder enige andere hoofdfunctie er slechts vijf mag hebben. Betekent dit dat u impliciet de functiebelasting van de bestuurder van een grote vennootschap op zestig procent van een werkweek inschat?

Als dan de vier vereisten inzake de goede taakvervulling niet ieder op zich tot een maximum van vijf leiden. waarom zou de combinatie dat dan wel doen? Dat kan alleen het geval zijn als er sprake is van elkaar (gedeeltelijk) uitsluitende vereisten. Maar waarom zou iemand die deskundig is, niet tegelijkertijd ook onafhankelijk kunnen zijn en voldoende tijd ter beschikking hebben?

Mijn conclusie is dan ook dat er in de aanbevelingen van uw commissie ruim voldoende aanknopingspunten aanwezig zijn om te waarborgen dat aan de vereisten voor een goede taakvervulling onder de punten a, t/m d. wordt voldaan en dat er geen goede gronden zijn voor een ‘overkoepelende’ aanbeveling van maximaal vijf commissariaten. waarbij het voorzitterschap dubbel telt.

Terzijde merk ik daarbij nog op dat het motto “comply or explain” in dit geval bij afwijkingen buitengewoon lastig toepasbaar is, omdat een deugdelijke argumentatie voor het maximum van vijf en voor de dubbeltelling voor het voorzitterschap ontbreekt.

Voor het geval dat uw commissie onverhoopt toch zou besluiten deze maximumbepaling II.2.4 te handhaven, eventueel met een hoger maximum en een minder zware weging van het voorzitterschap, vraag ik uw aandacht voor enige belangrijke complicaties.

1. De aanbeveling heeft ook betrekking op “andere grote rechtspersonen”. Onder dit begrip vallen niet alleen niet-beursgenoteerde ondernemingen in de enge zin van het oord zoals de Rabobank of C&A. maar ook instellingen op het gebied van het onderwijs, de gezondheidszorg, de cultuur. de publieke omroep etc. Dat ook voor deze instellingen de vereisten onder de punten a. t/m d. gelden voor een goede taakvervulling onderschrijf ik van harte. Maar het moge duidelijk zijn dat de te verwachten invloed op de beschikbaarheid voor de toezichtsorganen van deze instellingen van personen die ook geschikt zijn voor het

vervullen van commissariaten bij “ondernemingen” aanzienlijk zal zijn. Dat lijkt mij vanuit maatschappelijk oogpunt geen winst,

2. Er is behoefte aan een nader omschrijving van het adjectief “groot” in andere grote rechtspersonen”. Wat is groot? Drukt men dit uit in aantallen werknemers, omzet, werkzaam eigen vermogen of nog iets anders? Het antwoord op die vraag is mede van belang omdat het voor een commissaris noch voor de betrokken niet-beursgenoteerde onderneming of instelling een aantrekkelijk vooruitzicht is om uit te leggen dat van een overschrijding van de norm van vijf geen sprake is omdat de rechtspersoon niet als groot - lees: als niet erg belangrijk- is aan te merken.

3. Worden in de aanbeveling werkelijk **alle** beursgenoteerde vennootschappen inbegrepen? Geldt de aanbeveling derhalve ook voor alle beursgenoteerde beleggingsfondsen en voor alle rechtspersonen die geen notering hebben voor (certificaten van) aandelen maar uitsluitend voor obligaties?

4. In de Preambule wordt onder punt 6 gesteld dat aandeelhouders, de media en rating agencies afwijkingen van de codebepalingen niet automatisch als negatief dienen aan te merken. Deze oproep kan men van harte onderschrijven, maar tegelijkertijd kun men zo zijn twijfels hebben of hiervan in het bijzonder ten aanzien van de media veel terecht zal komen. De ranglijstjes met aantallen commissariaten zullen populair blijven en ik zie nog niet dat deze gecorrigeerd zullen worden voor het feit dat aandeelhouders van de betrokken rechtspersonen de overschrijding van een gesteld maximum onder het regime van “comply or explain” hebben goedgekeurd. Hoe dit ook zij, een overschrijding van het gestelde maximum, hoe goed uit te leggen ook, brengt individuele personen voortdurend in de schijn van code-overtreding. Ik kan niet zien welk maatschappelijk belang gediend is niet de inbreuk op de privacy en de sluipende aantasting van de reputatie die daarvan het gevolg zijn.

5. Tenslotte dit. Indien een gesteld maximum door rechtspersonen én kandidaat-commissarissen breed als ongewenst resp. als te krap wordt ervaren en bovendien de toepassing van het principe “comply or explain” als te zeer belastend wordt gezien- vooral voor individuele personen- moet worden gevreesd dat naar het ontgaan van de regel zal worden gestreefd, bijvoorbeeld door benoeming tot adviseur in plaats van tot commissaris. Voor de beoogde transparantie in het kader van good governance zou dit geen gunstige ontwikkeling zijn, maar wel een mogelijk gevolg van een betuttelende, slecht onderbouwde getalsmatige aanbeveling.